

עין משפט
נר מצוה

קבץ א מיי פ"ה מה' אשׁות הליא וְהַלְבִּיצ׳ סגנ עשין מח טוֹשׁ״ע הדיע׳ ס׳ כח סע׳ כא כב:

קבץ ב מיי פ"י מה' מאכלות אסורות הל' ט סגנ לאוין קמד טוֹשׁ״ע יו"ד ס׳ רלז פ"א:

קבץ ג מיי שס הלי׳ סגנ לאוין קמה טוֹשׁ״ע יו"ד ס׳ רלז פ"ג:

קבץ ד מיי שס פ"ד הל' כב

סגנ לאוין קמה:

קבץ ה מיי שס פ"ח הלגיו

סגנ לאוין קלט:
קבץ ו מיי פ"א מה' שמיטה הליד׳ סגנ עשין סג טוֹשׁ״ע יו"ד ס׳ פ טע׳ א:

תורה אור השלם

- וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פת שולש שנים יקרה לכם ערלים לא יאכל:
- לא תורע ברמך בלאים פן תקדש המלאה הורע אשר תורע ותבואת הדברים:
- וכי יגח שור את איש או את אשה ונת סקול וסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי:

שמות כא כח

מוסף רש"י

לאו עכברא גנב אלא חורא גנב. עכב הונח במנח צמור, אם לא היה לו חור להנח בו לא היה גונב, הלכך חורא קא גנב ליה (שערי צדק). חור הסתכל שהעכבר נכנס לתוכו ונולד מפני דרשויו (גטין טח). מכרן וקידש בדמיהן מקודשת. ולא מתפסו בלאסורא וזמנא דלא אע"ג דלחיו אסור לאסתהיי מיניהו מיהו ההיא הנאה מנחא ליה ע"י ערלה אכל לחיה (האשה) לא מערלה קא מטח לה. דחוקא קידושא אשה אכל איסתהיי מיניהו מדרבנן אסור (ע"ז יד). ולא יצבע בו. כגון קלפיו אגוזים שהשומר אסור משום ערלה כפרי עמנו (פסחים כב). ולא ידליק בו את הור. כגון בשמן של ערלה (שם). שאם שחטו לאחר שנגמר דינו. והכי אמר קרא סקול וסקל השור וחי לא סקלו אף על פי כן לא יאכל את בשרו (פסחים כב). דהכי משמע קרא משפא שור לנידן סקילה יסקל וטוב לא יאכל את בשרו (ב"ב טח). נקי מנגבסדי. חסד (נדה יא). היבא דסקילה מיהקל. ואחא לא יאכל לאוקמי בנהא? וכדי אבהו, וקמי מנחא ליה לרעהא אחריית, לחי כוסר ולדמי דלנקטן (ב"ב שם). עד שפירט לך הכתוב. שהוא מותר בהנאה, בדרך שפירט קא בנבלה. שאף על פי שלא כתב לך אלא לא תאכל הנידן לפרס זה היתר הנאה, הלא כל המקום שלא פירש כן זו היתר הנאה, הור נמשמע איסור הנאה מלא תאכל (חולין קיד: ובע"ז פסחים כא: וב"ב טח). הני מילי. דמפיק קרא לאיסור הנאה בלשון אכילה. היבא דנפקא לן איסור אכילה מלא יאכל. אבז דמורי לן נמי אאכילה מפיק ליה בלשון אכילה, אכל הכא לאכילה נפקא לן מסקול יסקל. אי לאהנא גירסתא אחא לכתוב לא יינה, אי גמזי. אפילו לנידן לכתוב לא יאכל. וכו' ולא, את בשרו למה לי. אלא לאו לאשמועינן אע"ג דעבדיה טעין

בשר שמטות בבעשר אסור באכילה ובהנאה, דהשתא אטריקן ליה לקרא לאפקוי בלשון אכילה (ב"ב טח). ואימא הני מילי. לאסור אס שמטן, היבא דבדק צור. דהיינו טעין סקילה באכילס (שם טח). מידי סכין באורייתא כתיב. שמהא שמיטת משונה להטיר יותר משמיטת אור (שם). בקרומית. אלג שז קנה (חולין טו). תרייהו מלא יאכל. כר' אבהו לסיכא דסקליה וכל שכן לסיכא דסקליה (ב"ב טח). ולדנקי ליה. להאי נקי לרעשא אחרינא, לאשמועינן דחס פטור מחיי כופר, דקאמר נקי מחיי כופר, אס הימא איש, דליו מועד משלס טופר שלם והאס אפילו חיי כופר לא משלס, ואיכא דמפיק ליה לדמי ולדות, אס נגח אשה הרה וילאו ילדיה (פסחים כב).

נו:

בשברח. פ"י ההיא דאין לוקחין עדדים: **הא לא ברח קנסינן** צמובר. כמו ההוא דלעיל דלמנר יחזרו דמיס למקומס שהוא קנסא למוכר שרואה למכור בהמתו חוץ לירושלים דקנס הוא כשתחזור לו:

ונקנסיה צדוקה. פירוש שאכל כנגדו צירושלים ולא

יתבטל ולפירוש ר"מ פריך שפיר המעשות שציד המוכר יוצאין לחולין על ידי הלווקא אכל לפי' ריב"א קשה מאי פריך אדרבה מוטב לקנוס המוכר להוציא איסור מידו מלקנוס הלווקא וישאר האיסור ציד המוכר כלומר המעות שלא נמחללו ושמא יאכלס חוץ לירושלים דכסבור נמחללו וי"ל דלדידיה הכי פריך וליקנסיה ללווקא שילך לצית המוכר^א ויאמר לו המעות שהן קדושין צידן תהא קדושתן על אלו ולא ילאו לחולין:
מסתברא כ' היבא דאיבא איסור קנסינן צ"ה.

פירוש והיינו המוכר שהרי המעות דמעשר צדמות הוי קיימא ולפיכך קנסו ליה שיחזרו דמיס למקומס והיינו שלא מכר בהמתו וזה דוחק לפירוש ריב"א דפירס דלעולם המעות שציד המוכר קדושים מקדושת מעשר וצריך להעלותן לירושלים א"כ אדרבה וכות הוא לז' מהאס^א דלמנר יחזרו דמיס למקומס דטוב לו שיחזור אכל לפירוש הר"ס נוחא אך זה קשה לפירוש הקונטרס לעיל דפי' גצי אכל מתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין דהמעות ילאו לחולין והעבמה קדושה ועלה קאמר יחזרו דמיס למקומס ואס כן לפי סברא זו הוי ליה למקנסיה ללווקא למימר דיאכל כנגדו צירושלים שהרי האיסור הוא צידו דהיינו בהמה אכל לפירוש ^א (ריב"א) נוחא שהרי האיסור הוא ציד המוכר ואס תאמר לעיל דקאמר גמרא^א דקנסוהו ללווקא ויאכל כנגדן מאי קנס הוא זה? כי נמי אמר יחזרו דמיס למקומס צריך הלווקא להעלות המעות לירושלים וי"ל דהקנס הוי מזה דמסתמא לקח העבמה ציוקר ממעות מעשר שני ליפטר עממו מלעלות לירושלים ^א וכשתאמר לו שאכל כנגדו צירושלים והמקם יהיה שלו יהיה לו הפסד גדול בלקיחת העבמה שלקח:

המקדש בערצה בו' אינה מקודשת. פירוש. **לפי שאיסור הנאה** ^א וא"ת אמאי אינה מקודשת הא שרי ליהנות ממנו שלא בדרך הנאתו דלמנר צפ' כל שעה (פסחים דף קד:) ויש לומר דכאן מיירי דליכא שז פרוטה אלא בדרך הנאתו אי נמי יש לומר דמיירי שפיר דאיכא שז פרוטה אף שלא בדרך הנאתו מ"מ כיון שהאשה סצורה שיש לה ליהנות דרך הנאתו ואינו כן לא סמכה דעתה והוי ^א מקח טעות ואס תאמר ואמאי לא חשיב בהך

מתני' פיגול וותר וטמא ויש לומר דצקדשים לא קא מיירי והא דלא חשיב חמץ בפסח משום דקסבר כרבי יוסי הגלילי דשרי בהנאה צפרק כל שעה (שם דף כג.) והא דלא חשיב עבדות כוכבים משום דלא שייך למיתני ביה מכרן וקידש צדמיהן מקודשת שהרי עבדות כוכבים תופסת דמיה ^א ושצעיית אחר הציעור:
מנין **שלא יצבע בו.** אע"ג דלמרינן לא יינה אטריקן

לאשמועינן שלא יצבע דס"ד דשרי משום דחומא לאו מילתא היא^א ואיטריקן לאשמועינן שלא ידליק דסקלא דעתך דשרי משום דמכלה אותו קמ"ל דאסור בכל ענין וכדרך הנאתו אכל שלא בדרך הנאתו שרי. ונע"ע היעז תוס' צ"ק קא. ד"ה ולא יצבע ט:

האיש מקדש פרק שני קידושין

כשצרת. המוכר שהדמים צידו: ומתמהינן הא **לא צרת קנסינן** **למוכר:** אלא חורא גנב אלמלא חור שהעכבר מזניע גניבתו שס לא היה גונב: **חורא מנא** ליה. מאין לו הגניבה: **בתנאי' המקדש** **צערלה** נו'. דכולהו איסורי הנאה נינהו כדיליף לה בגמרא:

מכרן וקידש צדמיהס מקודשס. דאין הדמים נתפסין באיסור כדיליף לקמן^א:
גמ' מנלן. שאסורה בהנאה: **מנין** **שלא יינה ממנו.** כגון שלא יצטבע צו צפירי הראוי ליצטבע צו כגון קליפי אגוזין ושומר לפירי אסור כפירי^א: **ולא ידליק צו אס הנר.** כגון מן השמן: **אף כלאי הכרס סופס אס דמיו.** אלמה מנן צממני' מכרן וקידש צדמיהס מקודשת אלמא אין אסורין את דמיהס: **שהוא נבלה.** תאכלו כל נבלה (דברים יד) שאסורה באכילה: **מגיד דאס שחטו נו'.** ומרמי אשמועינן קרא סקול יסקל השור ואס נשחט לא יאכל: **לפיכא דסקליס מסקל** ולאסריה בהנאה אחת דלא יאכל משמע איסורי הנאה כדרכי אכצו דמנצילה [לא] נפקא לן זה איסור הנאה שהנבלה פרט צה הכמות היתר הנאה ולחיי כתיב צדדיה צהדיא לא יאכל ולא פרט אחריו היתר ובעל השור נקי לדרשא אחריתא אחא לחיי כופר ודמי ולדות דללקמן: **עד שיפרט לך הכפוז.** דמדאיטריקן לפרש בנצילה לגר אשר צשעריך תמננה ואכלה^א למשרייה בהנאה ולא נכתב צו אלא לא תאכלו ש"מ לא תאכלו איסור הנאה הוא וצפסחים (דף כג.) פריקין עלה טובא: לגר צמניהו ולעוצד כוכבים צמכירה ל"ג צמילתיה דרבי אצו דאי הוה צצירה ליה דצרים ככתבן דוקא מו לא מצי יליף מיניה דהיכא דלא פרט היתר ליתסר דהאי דנצלה לאו אחא להיתר הנאה אלא לאשמועינן דחילופא אסור^א: **פ"מ.** דשמעינן איסור הנאה מלשון אכילה היכא דנפקא לן איסור אכילה מיניה דכיון דמצעי ליה נמי לאזהורי לאכילה כלל כל הנאות בלשון אכילה דלפינן מנצילה ^א ההס דלא יאכל איסור הנאה נמי משמע אכל הכא דאיסור אכילה מקרא אחריתא נפיק ולא הוצרך זה אלא להנאה למה לי לאפקוי הנאה בלשון אכילה ליכתוב לא יינה אלא ודאי לאכילה גופיה איטריקן ולהיכא דשחטיה: **אי נמי נאסוב** **לא יאכל** ולשמוק את בשרו למה לי: **ענין צשר.** ששחטו: **ואימא פ"מ.** דאשמעין קרא דאפילו צה דסקליה היא דמנצלה לא מצי נפיק דלאו נצלה הוא אכל שחטת סכין לא: **מידי סכין כפיכא צאורייתא.** אכל שמיטה וכיון דהכי הוא כי שחטה נמי צצור לאו סקילה היא אלא שמיטה ואסר לך הכתוב צצרו והוא הדין סכין: **ולהנך סנאי דמפקי ליה להאי ובעל השור**

נקי. צצ"ק (ד' מא:) **לחיי כופר.** שאס הרג את האדם נקי מחיי כופר ואע"ג דמועד משלס כופר שלם לא אמרינן תס ישלם חיי כופר כי היכי דגצי נזקין משלס חיי נזק: **ולדמי ולדות.** אס נגף אשה הרה וילאו ילדיה אינו משלס דמי ולדות לצעל כמו שהאדם הנוגף משלס כדכתיב

את
ואיטריקן לאשמועינן שלא ידליק דסקלא דעתך דשרי משום דמכלה אותו קמ"ל דאסור בכל ענין וכדרך הנאתו אכל שלא בדרך הנאתו שרי. ונע"ע היעז תוס' צ"ק קא. ד"ה ולא יצבע ט:
כפרה

דשהא אטריקן ליה לקרא לאפקוי בלשון אכילה (ב"ב טח). ואימא הני מילי. לאסור אס שמטן, היבא דבדק צור. דהיינו טעין סקילה באכילס (שם טח). מידי סכין באורייתא כתיב. שמהא שמיטת משונה להטיר יותר משמיטת אור (שם). בקרומית. אלג שז קנה (חולין טו). תרייהו מלא יאכל. כר' אבהו לסיכא דסקליה וכל שכן לסיכא דסקליה (ב"ב טח). ולדנקי ליה. להאי נקי לרעשא אחרינא, לאשמועינן דחס פטור מחיי כופר, דקאמר נקי מחיי כופר, אס הימא איש, דליו מועד משלס טופר שלם והאס אפילו חיי כופר לא משלס, ואיכא דמפיק ליה לדמי ולדות, אס נגח אשה הרה וילאו ילדיה (פסחים כב).

מסורת הש"ס

א) גטין מה. ע"ש ערכין
ב) ע"ש, ט) נדרים מז:
ג) ע"ז נד: כב, ד) מ"כ פרשת קדושים פרשה ג פסחים כב: ע"ש צ"ק קא. ע"ש, ט) "הנאה" לתא כתיב. ויכל צפסחים וצב"ק, ט) חולין קטו, ז) צ"ל מנלן, ט) מילתא פ' משפטים פרשה י פסחים כב: צ"ק מא, ט) וצבתי' נוסף: הכתוב, ו"ה צפסחים צב"ק, י) וצבתי': וממלא, ט) צ"ל והאי, ט) וצבתי' נוסף: דאסור בהנאה, ו"ה צב"ק, ט) פסחים כא: ע"ש צ"ק מא. חולין קיד: ט) צ"ל איסור הנאה צממעט עד כר' וי"א בשאר המקומות, ט) ע"ז כ, ט) וצבתי': אע"ג דעבדיה טעין בשר דשחטיה אסור, ו"ה צב"ק, ט) חולין טו: ע"ש צ"ק מא: ע"ש, ט) וצבתי' נוסף: קמ"ל, ו"ה צב"ק, ט) מילתא פ' משפטים פרשה ז, ט) ו"האי" לתא צדפ"ה, ויכל כתיב, ט) וצבתי' נוסף: נפקא לה, ו"ה צב"ק, ט) דף נה, ט) (ע"י צרכות לו ע"ב, ט) וצבתי' ד, כא, א) (ע"י פסחים כא טוע"צ, ד) "היתס" ש למחוק, ע"ש, ט) וצ"ל דקנסינן, ט) וצבתי': וכשאמריס, ויכל וכשאמריס, ט) וצבתי' נוסף: הן, ויכל פסאורי בנאה הן, ט) צ"ל קידושו טעות, ט) לקמן נח ע"א, ט) (ע"י צ"ק קא ע"א, ט) ונכמו' פסחים כב ע"ב ד"ה מנין, ט) וצ"ל צעלה, ט) (ס' לאוכוחי, ט) וצ"י מוס' חולין ד ע"ב ד"ה מותר מיד,

הגהות הב"ח

א) גמ' חורא (מאי קנציד) תלמי' וי"ב פ"א מנא ליה:

מוסף תוספות

א. מאחר שהמוכר בפנינו מוס' הלא"ש. ב. טיבותא היא לגבי משום טירחא ואורחיא. מוס' דקצי"ג. ג. טפי משיחודי דמים למקומן. מוס' דקצי"ג.

תוס' ר"י הוקן

הא לא ברת. בתמיה. חורא. חור שהעכבר מצניע שם גנבתו. מנא ליה. מאין לו הנגבה. **מוחני**, ט בעגלה. כל חיי אסורין גינהו. מכרן. עבר ומכרן מותרין שהדמים מותרים שאין תופסין דמיהם. ולפום מסקנא דגדריס פרק השותפים (מו, בן אע"פ שאין תופסין דמיהן אסור חלופין כגדוליה דמי או לא, ובעי ו' לאדורי' ממתני' דהנא מכרן וקדש בדמיהן ולא איפשיטא ולחומרא. ואין הפרש בין קדושין ושאר הנאות כדמשמע הך רש"י דגדריס כמו שבארנו בע"ז פרק ר' ישמעאל, ובריש השוכר שלא כדברי (רש"י) ונ"י שן שכתב בפרק ר' ישמעאל (ע"ז נד, ב דיה למעוטי ט). גמ', לא יינה. כגון שלא יצבע מהפירות שעושים מהם צבע ולא ידליק. מאותן פירות שמדליקין בהן.